

Roodwangschildpad (*Trachemys scripta elegans*)

Foto: Massimo Lazzari

Bron: <https://commons.wikimedia.org>

De [roodwangschildpad](#) dankt zijn naam aan de rode vlek op beide zijanten van de kop. Verder heeft de roodwangschildpad een opvallende koptekening die bestaat uit gele lengtestrepen. Volwassen vrouwtjes bereiken een maximale schildlengte van 30 cm. Mannetjes blijven duidelijk kleiner.

Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2015: roodwangschildpadden zijn in grote aantallen verhandeld over vrijwel het hele noordelijk halfrond. Bijna op alle plekken waar ze zijn verkocht, worden losgelaten exemplaren aangetroffen. Voortplanting is momenteel alleen in Spanje, Italië en het zuiden van Frankrijk waargenomen. De roodwangschildpad kan zich vestigen in een groot deel van Europa.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

De roodwangschildpad wordt wereldwijd, en dus ook in het zuiden van Europa, als de meest invasieve schildpadsoort beschouwd. De schildpad kan ziekten overbrengen op andere aquatische soorten en bedreigt deze soorten ook door predatie en competitie. In het zuiden van Europa kan de roodwangschildpad concurreren om voedsel, zonplekken en nestplekken met de daar voorkomende bedreigde inheemse Europese moerasschildpad (*Emys orbicularis*).

Effect op ecosystemendiensten^[2]

Er zijn geen effecten bekend.

Overige effecten

De roodwangschildpad kan dijken beschadigen doordat ze holen graven voor hun winterslaap. Het beschadigen van dijken is gevaarlijk en levert economische schade op. Schildpadden kunnen ziekten bij zich dragen die schadelijk zijn voor mensen en dieren, zoals de bacterie Salmonella. Volwassen roodwangschildpadden kunnen flink bijten.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van *Trachemys scripta* op de Unielijst van [EU-verordening 1143/2014](#).

Bron: [Europese risicobeoordeling](#)

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2015: de roodwangschildpad wordt wijdverspreid in Nederland waargenomen, vooral in en rond stedelijk gebied. Het zijn allemaal dieren die zijn ontsnapt of losgelaten. In Nederland zijn nog geen gevestigde populaties aanwezig, want de schildpad kan zich nu niet voortplanten in ons land omdat de zomers niet lang warm genoeg zijn. De kans is echter aanwezig dat dit, door de klimaatverandering, over enkele tientallen jaren wel mogelijk is in ons land.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

De kans op negatieve effecten in Nederland is nu klein, maar neemt in de toekomst toe als de schildpadden zich hier zouden gaan voortplanten. Het grootste risico lopen dan gebieden met een hoge ecologische waarde waarin bedreigde soorten leven als de boomkikker, de kamsalamander en de knoflookpad.

Effect op ecosysteemdiensten^[2]

Er zijn geen effecten bekend.

Overige effecten

Zie onder 'Europa'.

Wet- en regelgeving

[EU-verordening 1143/2014](#)

Roodwangschildpad staat sinds augustus 2016 op de Unielijst van invasieve exoten. Een soort die op de EU-lijst staat mag o.a. niet meer worden verhandeld en gehouden. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Wat te doen?

Particulieren en dierenentuinen die deze soort al in bezit hadden voordat de EU-lijst van kracht werd, mogen de dieren blijven houden totdat ze een natuurlijke dood sterven. Voorwaarden zijn wel dat de dieren niet kunnen ontsnappen en dat men zorgt dat ze zich niet kunnen voortplanten.

De roodwangschildpad kan drager zijn van parasieten en/of andere ziekteverwekkers die voor de mens schadelijk zijn. Vermijd daarom (in)direct contact met deze dieren en het water waarin deze dieren vermoedelijk voorkomen. Neem [voorzorgsmaatregelen](#) om besmetting te voorkomen.

De NVWA ontwikkelt samen met provincies (en andere overheden), met water- en terreinbeheerders en andere experts eliminatie- en beheerplannen voor soorten op de Unielijst. Het gaat hierbij om plannen van aanpak voor de bestrijding van populaties die in de natuur aanwezig zijn (of waarbij vestiging in de toekomst kan plaatsvinden). Deze plannen worden gefaseerd gemaakt, te beginnen met de soorten die voor Nederland het meest relevant zijn. Zodra het (definitieve) plan klaar is, zal het hier beschikbaar worden gesteld voor download.

Meer info over de roodwangschildpad

Oorsprongsgebied

De roodwangschildpad komt oorspronkelijk voor in het zuidoostelijk deel van Noord-Amerika.

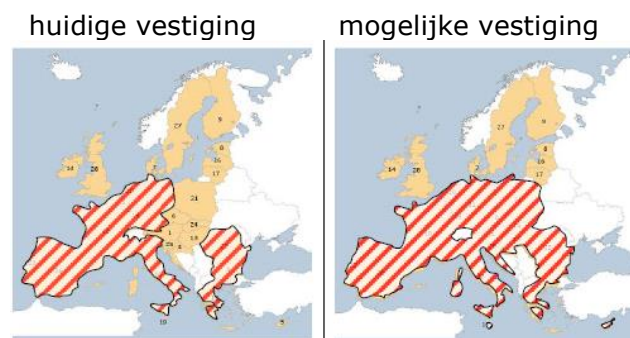
Habitat

De roodwangschildpad kan leven in een groot aantal habitats met zoet water, zoals kanalen, stadsvijvers en langzaam stromende rivieren. De schildpad geeft de voorkeur aan zachte bodems en een weelderige waterplantenvegetatie. Hij heeft plekken nodig om te zonnen. Voor de overwintering is helder water met voldoende zuurstof noodzakelijk. In Nederland komen de schildpadden vooral voor in en nabij het stedelijk gebied, meer omdat de schildpad daar wordt uitgezet dan dat het voorkeurs habitat is.

Introductieroute Europa

De roodwangschildpad is geïmporteerd, werd als huisdier gehouden en is vervolgens ontsnapt of uitgezet.

Aanwezigheid in de EU

Introductieroute Nederland

De roodwangschildpad werd verhandeld en gehouden als huisdier. De schildpad is in de Nederlandse natuur terechtgekomen doordat hij is ontsnapt of wordt losgelaten.

Aanwezigheid in Nederland

In 2015: de roodwangschildpad wordt wijdverspreid in Nederland waargenomen, vooral in en rond stedelijk gebied. Het zijn allemaal dieren die zijn ontsnapt of losgelaten. In Nederland zijn nog geen gevestigde populaties aanwezig, want de schildpad kan zich nu niet voortplanten in ons land doordat de zomer niet lang warm genoeg is. De kans is echter aanwezig dat dit, door de klimaatverandering, over enkele tientallen jaren wel mogelijk is in ons land.

Eerste waarneming in de Nederlandse natuur: 1975.

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Sinds 1997 is er voor roodwangschildpad een importverbod in de EU. Binnen de EU mochten ze nog legaal worden gekweekt en verhandeld (dit werd op zeer beperkte schaal gedaan). Er werden vooral andere ondersoorten van *Trachemys scripta* geïmporteerd. De kans op introductie van roodwangschildpad in Nederland is verder verminderd sinds de plaatsing op de EU-lijst in 2016.

Roodwangschildpad heeft zich niet gevestigd in Nederland. De schildpad kan de Nederlandse winters goed overleven, maar de zomers in Nederland zijn niet warm genoeg om zich te kunnen voortplanten. De kans is echter aanwezig dat vanaf ca. 2050 de zomers wel warm genoeg zijn voor de voortplanting. Het aantal verkochte roodwangschildpadden is gedaald sinds 1997 en het aantal losgelaten dieren zal daarom afnemen. Omdat de roodwangschildpad 20 tot wel 40 jaar oud kan worden, bestaat het risico dat de huidige dieren nog leven als het klimaat in Nederland wel geschikt is voor voortplanting.

Risicobeoordeling

[Risicobeoordeling voor Nederland](#)

[Europese risicobeoordeling](#)

Bronnen

[Risicobeoordeling voor Nederland](#)

[Europese risicobeoordeling](#)

[Nederlands soortenregister](#)

EU-factsheet

Laatste update: 13-7-2016